Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Вкраїно!
Мій любий краю
неповинний!
За що тебе Господь кара,
Карає тяжко? За Богдана,
Та за скаженого Петра,
Та за панів отих поганих
До краю нищить…

Тарас ШЕВЧЕНКО

36 (451)
5 вересня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЗАДЗЕРКАЛЛЯ

Коли на початку дев'яностих забуяли демократичні процеси, яке то було щастя щиро, чесно, відверто писати про те, що відбувається в Україні, критично аналізувати і оцінювати події. Ми утверджувалися в думці, що суспільство нарешті відходить від подвійних, чи то потрійних стандартів: про одне думаю, інше – говорю, третє роблю. Думалось, що ота роздвоєність, яку вдовбували в душі людей десятиліттями нечуваного терору, нарешті полишить суспільство.

Та слухаючи наших очільників у останні дні, переконуюсь, що нікуди оця прикра вада і недівалась. Скажімо, всі ЗМІ б'ють набат, навіть провладні телеканали, що Москва блокує ввезення не тільки цукерок, а й усіх інших українських товарів, що це репетиція торгової війни, про що навіть заявляють в Євросоюзі, а прем'єр Микола Азаров заявляє, що ніякого блокування немає, що він, мовляв, навіть на вертольоті літав понад митними переходами і ніякого скупчення вантажів не помітив… Чи бінокля йому не дали, чи засліпили його кремлівські зорі, але запевняв, що «братня» Росія навіть в думках не помишляє про якусь там торгову війну. І вкотре прем'єр довів, що він бачить те, чого іншим невтямки. Скажімо, постійне «покращення, покращення вже сьогодні», зростання економіки, зарплат, пенсій, інвестицій… Словом, суцільне процвітання. Можливо у тих, кого його уряд обслуговує, воно так і є. Але подивімось на загал. Та хіба тільки в цьому проявляться фальшивість влади.

Відзначаємо річницю незалежності. Попри зовнішні офіційні ознаки святочності мало. Бо немає її в думках, в серцях. Осмислення пройденого шляху навіює гіркоту. Але гасиш її хоч би спогляданням святочного офіціозу. І ось – нагороджують героїв. Не чув, не знаю, який подвиг звершили вони для України. Хай шахтар видобув три чи чотири вагони вугілля за зміну… Хай машинобудівник сотворив, щось небачене… Але ж дають героя – політикам, які протирають крісла у парламенті. Що вони створили для неньки?… А за ними – вишикувалась ціла черга номінантів.

Ну як же ж не дати орден Ярослава Мудрого такому «мудрому» міністру освіти, як Д. Табачнику, який не лише не визнає української історії, викреслює її діячів зі сторінок підручників, а ненавидить усе українське, а особливо галицьке. Як же не дати орден за героїчне просування в Україні російської мови і російських цінностей, і вазагалі «руского міра», заперечення Голодомору як геноциду українців. «Так тримати, пане міністре!», напевно сказав Президент, вручаючи нагороду.

А як пафосно і дієво утверджуюче звучить преамбула до кожної нагороди: за визначний особистий внесок у розвиток національної освіти (а може бути економіки, промисловості, сільського господарства чи духовності) і зміцнення потенціалу Української держави… Який вклад у розвиток національної освіти зробив і робить пан Табачник, уже знаємо. А ось за що удостоєно того ж ордена Ярослава Мудрого митрополита УПЦ МП Одеського чи Ізмаїльського Агафангела, який взагалі не визнає нічого українського національного і злісно виступає проти європейського курсу України. Для нього єдиний орієнтир – білокам'яна і реалізаця ідеї «руского міра». За це, мабуть, і дали орден.

Не обійшов Президент нагородою ще одного міністра – очільника МВС Віталія Захарченка. Ще недавно громадськість вимагала його відставки за події у Врадіївці. А Янукович йому – орден: «Ай да малодєц!».

Взагалі, прочитуючи списки нагороджених подивовуєшся – найбільші українські сьогочасні герої – як не міністри, то високопосадовці, словом, як сказав би Кіса Воробянинов «Особи наближені до імператора». А він своїх знає… Герої – і все.

Зрештою, всі розуміють, що почесті ці фальшиві, незаслужені, а подаровані челяді з панського плеча. Але тим більше гірко. Від імені Української держави нагороджують і вшановують тих, хто її ненавидить, руйнує, збиткується з неї… Зрештою сам факт такого пошанування виставляє Україну на посміховисько. Це справді якесь задзеркалля. Допоки?!.

Богдан ВІВЧАР

З НОВИМ НАВЧАЛЬНИМ РОКОМ, ОСВІТЯНИ І ПРОСВІТЯНИ!

Радісним, сповненим надій на нові відкриття і щасливе майбутнє став початок нового навчального року для тисяч прикарпатських школярів і студентів та їх наставників. Щоправда, не всюди він почався одинаково радісно. Скажімо, учні села Білоберізка Верховинського району тішилися щастям переступити поріг новозбудованої школи, в якій вони відтепер набуватимуть знань. А учнів Раковецької школи Богородчанського району батьки взагалі не пустили до школи, побоюючись що вона може завалитися від ветхості… Взагалі, в області, за словами голови ОДА, для повноцінного забезпечення навчального процесу потрібно до півсотні нових шкіл. Будемо сподіватися, що їх нарешті збудують. Та попри все новий навчальний рік уже в дорозі. Хай щастить усім, хто іде по ній!

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО

Доброго дня, шановна редакція «Галицької просвіти»! З нагоди Дня знань і свята першого дзвоника хочу подарувати всім дітям нашої країни, які 1-го вересня підуть до школи, цього віршика. Хай запам'ятають на все життя одне з найголовніших для себе знань – ми є українці, живемо на своїй землі і у своїй державі. І ніякі ми не «хохли», як іменують себе несвідомі деякі громадяни, а інші сприймають це як належне. Особливо це знання потрібне дітям на сході нашої держави.

З повагою ***Михайло ФЕДАК,***
село Павлівка

СИНОЧКУ, ЗНАЙ…

Питається журавлик в журавля:
«Як зветься, тату, ця свята земля,
де збудував ти рідне нам гніздо,
де я піднявся вперше на крило?»

– То Україна – наш праотчий край,
тут в полі кажуть: «Боже помагай!»,
тут зустрічають кожен наш приліт
і проводжають нас в далекий світ.

Питає солов'ятко в солов'я:
«Чия то пісня чується здаля,
що мелодійно так чарує світ
і легко плеться, як пташиний літ?»

– Народна пісня – мудра і проста,
з народу, що в неволі виростав,
що Україну у серцях зберіг
через сибірських тисячі доріг.

Пита хлоп'ятко в неньки й татуся:
«Що, Україна рідна нам не вся?
Чом є у ній зросійщені міста?
Хто є «хохли», чом мова в них не та?»

– Синочку, знай –
в тобі Вкраїни кров,
душа і мова й матері любов…
Цей біль до часу, розбрат до пори…
«Я – українець!» – гордо говори.

ЗНАЙ НАШИХ!

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ФЕСТУ «ПАРАД ВИШИВАНОК-2013»

Уже вп'яте в Києві відбувся Всеукраїнський конкурс «Парад вишиванок». Івано-Франківськ брав у ньому участь вдруге. Минулого року наша «Диво-писанка» виборола перше місце і стала найкращою в Україні. Тому цьогоріч делеґація Івано-Франківська очолювала святкову колону, яка рухалась від «Мистецького арсеналу» до Майдану Незалежності.

А сам фестиваль складався з таких конкурсів: на найкращу чоловічу, жіночу та дитячу вишиванки; акапельно виконаної дітьми української пісні, а ще – на найкращого «Диво-птаха», презентація рідного міста у карнавальній ході.

І якраз у номінації «Презентація рідного міста» Івано-Франківськ здобув перемогу та премію в 75 тисяч гривень. Наша презентація була побудована на основі «гуцульського весілля»: попереду йшов староста з весільним деревцем, за ним – весільна пара в оточенні трембітарів, далі – весільні гості. Біля журі колона зупинилась. Музики заграли весільну гуцулку, молода пара танцювала перший весільний танець, інші підтанцьовували молодим. Музики грали все запальніше, аж поки всі гості не долучились до запальної весільної гуцулки…

Місто на фестивалі представляли трембітарі, народний аматорський ансамбль народного танцю «Карпати» Муніципального центру дозвілля (художній керівник – Георгій Железняк, балетмейстер – Ярослав Семкович, музичний керівник – Петро Якимів), народний аматорський ансамбль народного танцю «Візерунки» Центрального народного дому (керівники – Галина Бай та Петро Нестерук), оркестр народної музики, вишивальниця Наталія Синиця і вокалістка Ірина Стецько.

Варто сказати, що в конкурсі на найкращу жіночу вишиванку наша просвітянка – вишивальниця Наталія Синиця здобула третє місце. Про це на прес-конференції розповів керівник делеґації і заступник начальника управління культури міськвиконкому Михайло Коник.

Теодор ДРОВНИЧ

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Чекайте подорожчання

Кабінет Міністрів подав до Верховної Ради законопроект, яким планує підвищення ціни на газ до рівня середньої світової. Це тяжко зрозуміти, бо середньо-світової ціни зарплати і пенсії він не визначив. Крім того, в уряді запропонували впровадити комплекс обмежувальних заходів щодо переходу квартир на індивідуальні опалення і гаряче водопостачання.

Печу, печу бабку…

В Івано-Франківську відбулася виставка-ярмарок «Свято хліба» та фестиваль декоративно-ужиткового мистецтва «Прикарпатський вернісаж». Найкращі пекарські підприємства Івано-Франківщини та сусідніх областей продемонстрували свої досягнення у виробництві хліба, хлібобулочних та кондитерських виробів. У рамках фестивалю відбулися майстер-класи, на яких бажаючих ознайомлювали із процесом випікання хліба. Варто зазначити, що «Свято хліба» та «Прикарпатський вернісаж» збіглися з Днем знань. На святкових заходах було чимало школярів та їхніх батьків. Гостей протягом дня розважали вокальні, інструментальні і танцювальні колективи. Фінальним акордом святкувань став виступ ужгородського гурту Носк-Н («Рокаш»).

Пошта дорожчає

Із 1 вересня в Україні набули чинності нові граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку, якими передбачено підвищення оплати на низку послуг в середньому на 15 відсотків. Зокрема, підвищили тарифи на пересилання посилок без оголошеної цінності в межах області й України. Також будуть скоректовані тарифи на міжнародні пересилання поштової картки та листи і тарифи за пересилання посилок без оголошеної цінності, вартість яких залежатиме від напрямку.

«Контрактники – в стрій!»

Осінній призов цього року буде останнім. У цьому запевнив міністр оборони України Павло Лебедєв. Солдатами під час нього стануть п'ять тисяч осіб. За словами Лебедєва, подальше найматимуть контрактників. І кількість охочих служити й отримувати за це зарплату достатня. У деяких військах конкурс становить до десяти осіб на місце. А війська спеціального призначення, авіацію та частину бригад уже вкомплектовано на 90 відсотків. Проблема наразі є хіба що з рядовими вояками та сержантами. Недобір контрактників тут становить 42 відсотки.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 5,93 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.

ПОСТАТІ

БАТЬКО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Українці відзначають 130-ту річницю Дмитра Донцова – ідеолога українського націоналізму, громадсько-політичного діяча, талановитого публіциста.

Народився у Мелітополі Таврійської губернії (тепер – Запорізька область) 17 (30) серпня 1883 року (за деякими джерелами – 10 вересня). На жаль, батьки скоро померли (тато – в 1893, у віці 53 років, мати – у 1894, в 39 років), і Дмитра та його братів і сестер виховував дід по матері, свідомий українець. Сам Дмитро в листі до Євгена Маланюка писав: «Українця з мене зробили Гоголь, Шевченко, Куліш і Стороженко, яких я знаю з того часу, як навчився читати, цебто від шести років життя… Родився я в Таврії, де і провів перші сімнадцять літ життя, в країні, яку можна назвати нашою Америкою, етнографічною мішаниною з українців, поляків, жидів, болгарів, німців, греків, турків і росіян… Родина теж була «таврійська», цебто мішана: дід до кінця життя не навчився по-російськи, мати називалася Франціска (Франя), тітка – Поліна, їхній вітчим був німець-колоніст. Оповідала мати, що прабабка моя була італійка… Звідки ж у мене якісь російські впливи?»

Після закінчення реального училища в рідному місті у 1900 році він переїздить до Царського села біля Петербурга, де продовжує освіту. Склавши іспити, Дмитро записується на юридичний факультет Петербурзького університету, який закінчив у 1907 році. Разом із ним навчались Дмитро Дорошенко (1882–1951) і Олександр Лотоцький (1870–1939), майбутні українські історики, політичні діячі й публіцисти. Вони згадували, що в петербурзькій студентській громаді з її вільнолюбним духом дістав ідейне хрещення Дмитро Донцов, який вражав студентів надзвичайною працьовитістю, просиджуючи годинами в читальнях публічної та університетської бібліотек за читанням видань Наукового товариства ім. Шевченка й українських наукових книжок із Галичини, що їх можна було діставати за спеціальною рекомендацією котрогось із професорів. Так він познайомився із «Самостійною Україною» Миколи Міхновського, що стала програмою однієї з перших українських політичних партій – Революційної української партії (РУП). Ідея політичної незалежності України, проголошена в ній, стала направляючою в його подальшому житті.

У російській північній столиці Донцов сформувався як публіцист, набув першого досвіду політичної роботи, вступивши до лав української соціал-демократії (УСДРП), став одним із редакторів газети «Наша дума» – органу української фракції у II Державній думі (парламент царської Росії). Але соціалістом Донцов був доти, доки їхні ідеї не суперечили його основоположній ідеї цілковитої незалежності України. Тому він очолює опозицію, відходячи від соціал-демократії у 1904 році.

Під час демократичної революції 1905–1907 рр. в Російській імперії Дмитра Донцова двічі заарештовують у Києві і він перебуває у Лук'янівській в'язниці. У 1909–1911 роках Дмитро навчається у Віденському університеті. Тут зустрічає чарівну українську студентку Марію Бачинську, і в 1912 році вони одружуються. Вона залишатиметься його вірним другом і співробітником, любитиме й підтримуватиме Дмитра навіть після розлучення, аж до її смерті.

Марія Бачинська-Донцова народилась 26 липня 1891 року в с. Сморже Долішнє Стрийського повіту. Закінчила ліцей у Перемишлі, потім вищу торгівельну школу у Відні. З осені 1914 року воювала в складі жіночої чоти УСС. У 1918–1920 рр. перебувала на дипломатичній службі УНР у Данії, Швейцарії, Німеччині. З 1921 року мешкала у Львові. Опікунка дівочого пластового полку. Допомагала Д. Донцову у виданні «Літературно-наукового вісника».

1909 року Дмитро Донцов виступає на першому студентському з'їзді у Львові з соціалістичним «антиклерикальним» рефератом «Школа і релігія», в якому мало не засуджує церковне «мракобісся». Але під впливом Марії Бачинської та її родичів і знайомих його погляди поступово, але кардинально, змінюються. З соціаліста він перетворюється на націоналіста.

Виступаючи на II студентському з'їзді у Львові в липні 1913 року з рефератом «Сучасне положення нації і наші завдання» він уперше окреслює наступний крок нації – державну незалежність України, хоч у тексті й проглядається певна лояльність до Австро-Угорщини. В роботі цього з'їзду брав участь і Євген Коновалець, який виступив із рефератом «Справа університету». Там вони зустрілися вперше. Реферат Д. Донцова справив на Коновальця незабутнє враження. Пізніше засновник УВО (Українська військова організація) та ОУН говорив: «Знайомство з людьми цього кола дало мені змогу зрозуміти гаразд принцип соборності України й кермуватися ним як основною засадою в моїй праці далі». Ця зустріч без перебільшення мала величезне значення для майбутнього українського народу і його боротьби за незалежну державу. Микола Климишин, друг і соратник С. Бандери, один із керівників пропаґанди ОУН назвав діяльність цих двох великих українців тими чинниками, «що мали найбільший вплив на виховання молоді, яка виростала в двадцятих і головно тридцятих роках буремного XX століття».

Тоді ж, у 1913 році, Донцов цілковито позбувається соціалістичних ілюзій і виходить із лав УСДРП. Розпочинається період бурхливої публіцистичної діяльності, який став знаменом української чужорідності й самоідентифікації в межах Російської імперії. Його праці сполошили не тільки владні структури, а й російські демократичні (але все таки шовіністичні) кола. Так лідер партії конституційних демократів (кадетів) П. Мілюков на засіданні Російської «Госдумы» 19 лютого 1914 року говорив, що брошури Донцова «Модерне москвофільство» треба боятися, як іскри в сухому степу, що спалахне полум'ям і буде ширитись тисячами й мільйонами таких Донцових, якщо царизм не змінить своєї національної політики.

Для втілення своїх самостійницьких ідей у життя 4 серпня 1914 року Дмитро Донцов стає співзасновником і першим головою Союзу визволення України (СВУ). Проте незабаром він виходить із СВУ через конфлікт із президією з фінансових питань і категоричну незгоду зі спробами влади перетворити СВУ в австро-німецьку аґентуру.

В 1918 році він переїздить до Києва і стає директором Української телеграфної аґенції (УТА) при уряді гетьмана Павла Скоропадського. Після перебрання влади Директорією життя Дмитра Донцова стає загроженим. За допомогою Симона Петлюри та Євгена Коновальця він виїжджає спочатку до Берна, потім – до Відня й повертається до Львова. Тут доля знову пов'язує Донцова з Коновальцем. У 1922 році, коли Донцов повернувся до Львова, Коновалець допоміг йому влаштуватися на працю редактора «Літературно-наукового вістника», а далі – «Заграви».

Дійсні талант і призначення Дмитра Донцова також виявилися у редаґуванні з 1922 по 1932 рік найпопулярнішого ще з дореволюційних часів журналу «Літературно-науковий вістник», а після зміни назви часопису на «Вістник» – по 1939 рік. Він згуртовує навколо журналу цілу плеяду видатних письменників, ідеологів та есеїстів, стає основоположником яскравої групи «вістниківців». Дім Донцових у Львові у 20-их і 30-их роках був своєрідним українським салоном, осередком літературного й журналістичного життя, місцем зустрічей провідних у той час політичних, літературних і мистецьких діячів.

Есеїстика Дмитра Донцова мала вплив не лише на покоління сучасників. Ідеологічна цілісність його натури була найсильнішим виявом духовного життя України міжвоєнних часів. Михайло Сосновський вказує на головну ідею, яку Донцов обстоював і від якої не відходив ані на крок: «український національний інтерес, справа української державності, чи, як Донцов постійно наголошував, – «власновладства нації». Він увійшов у свідомість сучасників як «духовий батько українського націоналізму».

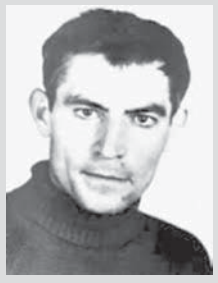
Цікавою і важливою видається інтерпретація терміну «націоналізм», що на ньому завжди наполягав Дмитро Донцов, зроблена Миколою Климишиним: «Назву «націоналізм» той рух отримав тому, що вів боротьбу з комунізмом, який взяв собі за основу інтернаціоналізм, що хотів побороти й заперечити націоналізм. В тому часі про німецький націонал-соціалізм ще мало хто чув, а фашизм ще був дуже мало популярним».

Із 1947 р. до смерті Дмитро Донцов жив у Монреалі (Канада), там же у 1948–1953 рр. викладав українську літературу у місцевому університеті. Помер 30 березня 1973 р. у Канаді. Похований у США на українському кладовищі в Саут-Баунд-Брук. Дмитро Донцов залишив нащадкам великий науковий і публіцистичний спадок. Сучасна українська суспільно-політична та естетична думка не може обійтися без «Націоналізму» (Львів, 1926), як і без книжок «Культура примітивізму» (Черкаси–Київ, 1919), «Підстави нашої політики» (Відень, 1921), «Наша доба і література» (Львів, 1937), «Дух нашої давнини» (Прага, 1944) і багатьох інших праць, що окреслюють певну точку відліку нормального українського мислення.

Популярність Дмитра Донцова в націоналістичному русі була настільки великою, що в ОУН розглядалася думка про те, щоб надати йому повноваження президента України в уряді Ярослава Стецька (Українське державне правління), який проголосив Українську незалежність у Львові 30 червня 1941 року. Про це зберігся документ німецької служби безпеки за № 12 від 4 липня 1941 року: «Дмитро Донцов передбачається можливим президентом…» Він дійсно мав претензії на незаперечне ідеологічне лідерство в українському націоналістичному русі, хоч не брав участі в його практичній повсякденній діяльності. До самої смерті Донцов залишався незручним і непримиренним. Його постать хоч і сповнена протиріч, але наповнена по самі вінця палкою любов'ю до рідної землі, віковічним прагненням нашого народу до волі, що ми – ті, хто нині живе в незалежній Українській державі, маємо пам'ятати про вірного сина нашого народу, росіянина за народженням і українця за духом.

Михайло ФРЕЇК,
завідувач МК «Дем'янів лаз»

ДІЯ

4 вересня 1985 р. в радянському концтаборі на Уралі згасло серце великого сина України – поета Василя Стуса.

ГРУДОЧКА ЗЕМЛІ

ДО КУРГАНУ ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ СТУСА

Вчора, у середу, о 13.00 київська громадськість за давньою козацькою традицією насипала курган пам'яті «шапками». Організатори заходу у сквері Василя Стуса запросили киян докласти грудочку землі зі свого двору до кургану пам'яті (це 600 метрів від станції метро «Житомирська» на перетині проспектів Палладіна й Перемоги – біля мосту).

Була відслужена панахида, святошинські школярі декламували вірші В. Стуса, відбувся концерт українських бардів – відомих авторів-виконавців Едуарда Драча, Володі Самайди, Ігоря Білого, Нелі Франчук. На насипаному кургані встановили пам'ятний камінь із написом: «Сквер імені Василя Стуса».

Нагадаємо, що ще восени 2006 р. активісти Святошинських районних організацій «Зеленого світу» та Української народної партії ініціювали створення скверу імені Василя Стуса на місці, де мешкав поет зі своєю сім'єю у 1965–1972 рр. Влада підтримала ініціативу, і святошинська громада у квітні 2007 провела екологічну толоку на цій земельній ділянці за участю місцевих мешканців і школярів двох шкіл району (№ 200 і 140). Упродовж 2007 р. серед киян збирали підписи на підтримку скверу. Натомість виявилося, що цю ділянку київська влада вже продала під забудову. Активісти зашипували дерева, щоб їх не можна було спиляти. Але в ніч з 9 на 10 березня 2009 р. сквер спиляли на висоті двох метрів.

Через місяць районна громада організувала громадські слухання, де одноголосно ухвалили рішення на користь створення скверу, 21 травня відкрили пам'ятний знак поетові на спірній земельній ділянці, і Святошинський райсуд наклав арешт на цю ділянку.

Після довгої судової тяганини 26 лютого 2010 р. Київрада ухвалила рішення № 13/3451 «Про присвоєння скверу імені Василя Стуса» та зобов'язала виконавчий орган Київради – КМДА виконати це рішення шляхом проведення організаційно-правових заходів.

Проте КМДА категорично відмовилася виконувати рішення.

Після неодноразових безрезультатних звернень громадськості до КМДА, у березні 2011 р. п'ятеро активістів скверу Стуса подали на КМДА позовну заяву до суду, щоб примусити КМДА виконувати свої професійні обов'язки. Київський апеляційний адміністративний суд Постановою від 5 квітня 2012 р. визнав протиправною бездіяльність КМДА й зобов'язав її виконати рішення Київради.

Проте КМДА проігнорувала рішення суду. Справою зайнялася Державна виконавча служба. Однак КМДА проігнорувала всі вимоги Державної виконавчої служби, штрафні санкції включно.

27.12.2012 р. Шевченківський РУ ГУ МВС України відкрив кримінальне провадження відповідно до Подання виконавчої служби. Правоохоронці досі «переливають з пустого в порожнє», закривають кримінальне провадження, активісти ж через прокуратуру й суди скасовують постанови.

Паралельно, зрозумівши, що влада професійно не здатна виконувати свої службові обов'язки, активісти провели «організаційно-правові заходи» власними силами.

Адвокат Роман Титикало, який абсолютно безкоштовно готував усі юридичні документи й брав участь у судових засіданнях щодо скверу, звернувся з адвокатським запитом до структур КМДА щодо виконання рішення Київради про сквер Стуса. І в такий спосіб громадськість змусила структурні підрозділи КМДА виконати належні дії щодо скверу. Внаслідок діяльності громадських активістів були здійснені головні заходи з юридичної фіксації скверу – встановили балансоутримувача скверу, виготовили паспорт на сквер Стуса, сквер внесли як окремий природний об'єкт до реєстру природних об'єктів, земельну ділянку скверу внесли до земельного кадастру. Згідно відповіді заступника голови КМДА зараз розробляється проектно-кошторисна документація, що дозволить у 2014 р. внести сквер Стуса до бюджетного фінансування.

Станом на сьогодні сквер імені Василя Стуса виділений як окремий об'єкт у документах КМДА – не завдяки, а всупереч керівництву КМДА, й воно має всі шанси постати перед судом у кримінальній справі за злісне невиконання рішення суду.

Долею скверу імені Василя Стуса особливо опікувалися координатор Віктор Ткаченко, політв'язні уральських концтаборів Василь Овсієнко та Олесь Шевченко, народний депутат Іван Заєць.

Т. Д.

НЕЗАБУТНІ

ЦЕ БУЛО МАЙЖЕ ЯК У СНІ

Діна Марківна Орленко живе в Івано-Франківську більше сорока років. Тут виросли її донечка Галя і син Володя, народились внуки, а вона до пенсії працювала медичною сестрою в дитячому садочку «Дюймовочка».

Про своє дитинство згадує із сумом та болем. Батько пішов на фронт із перших днів тієї страшної війни. А в 1942 році маму заарештували ґестапівці за переховування пораненого бійця. Із дитячих років пам'ятає (а проживали в Києві) тільки страшну картину, як ґестапівці волочили за коси її матусю. А вона, обнвши її, гірко плакала. І солоність маминих і своїх сліз відчуває дотепер. Їх загнали у вагон і повезли. А далі були тяжкі дні, мов кадри зі страшного фільму. Концтабір, вівчарки, охорона, колючий дріт, шеренги людей, тепло жіночих рук, що гладять по голівці й часом кинений охоронцем окраєць хліба або цукерка, повернення мами з роботи, її втомлені руки горнуть до себе…

Її життя, як згодом дізналась у концтаборі «Майданек», було важким, хоч для багатьох була промінцем віри. Бо була по-дитячому безпосередньою, навіть співала, декламувала вірші. Але одного дня мами не стало. Сказали, що спалили в чорній камері. Шукала захисту в чужих рідних добрих людей. Її переховували, підгодовували, пригортали.

І ось зараз, після прочитання статті в газеті про священномученика Еміліяна Ковча, знову виринув у пам'яті концтабір. 1944 рік. У барак заходить худий-худий сивий чоловік у довгому чорному плащі, защепленому аж під саму бороду, він ледве пересуває ноги, а по боках двоє чоловіків у концтабірному одязі. Вони, підтримуючи його, йдуть у куток бараку, де вже зібрались в'язні.

– Я перелякано ховаюсь, бо люди в чорному мені нагадували той страшний день, коли ґестапівці забрали маму й мене. Але допитливість перемагає. Підходжу до гурту, тулячись до знайомих, і бачу добрі ласкаві очі, чую його слова, правда, нічого не розумію. Він витягує букетик із травички і кропить всіх водою. Ті краплини скочувались із мого лиця й голівки, бо волосячка на ній не було, я руками обтирала цю прохолоду, наче вмивалась. А потім його посадили на нари й жіночка перебинтувала йому ноги, бо ті обмотки були мокрі від гною. Згодом його перевели в інший барак. Мені сказали, що то священик, він також в'язень, але молиться з усіма за спасіння душ. Так було багато разів, але в березні 1944 року він уже не приходив. Потім передали, що забрали в шпитальний барак. Більше я його не бачила, але кожен вечір перед тим як заснути, в'язні шепотіли молитви і вчили мене. Коли нас звільнили, священика вже не було…

Подорослішавши, Діна Марківна Маляренко (саме таке прізвище і дату народження їй дали в дитячому будинку № 13, куди її відправили разом з усіма дітьми-сиротами) розшукала свою родину, правда, нікого з близьких живих не залишилось, дізналась що, прізвище мами – Ясінська Валентина Сергіївна. Згодом довелось побувати в «Майданеку», побачити меморіал, вчитатись у прізвища спалених.

– Я мов у страшному сні вернулась у те пекло, яке забрало сотні тисяч життів невинних людей і мою маму. Я рада, що ставлять пам'ятний знак Еміліяну Ковчу і відкривають музей у Космачі. Хай ніколи не повториться та біда, хай люди живуть в мирі, злагоді й любові до Бога та одне до одного, – говорить пані Діна, енергійна, тендітна, але з таким великим щирим і люблячим серцем жінка, яка пережила тяжкі роки, тяжкі хвороби, але так любить життя і людей.

Дарина ШОВКОПРЯД

ВШАНУВАННЯ

ВІЧНО БУНТІВНИЙ ДУХ

Галичина дала світові багато визначних людей. Серед них яскравою постаттю є Іван Франко – геніальний письменник, перекладач, публіцист, громадський і просвітній діяч, який невтомною працею будив і зміцнював національну свідомість українців.

Як мечем, воював він словами,
То пророчив, то вчив як учитель,
То, як батько помежи синами
Пробував і творив поміж нами,
Правди й волі
безсмертний служитель.

(Б. Лепкий «Іванові Франкові»)

З нагоди річниці Івана Франка в Національному заповіднику «Давній Галич» біля пам'ятної дошки Великому Каменяреві, встановленої на честь його 150-річчя, відбулися «Франкові читання».

Учасники святкового дійства розповіли про важливі віхи життя і творчості Івана Франка, його літературну, громадську й політичну діяльність.

До учасників свята звернулись генеральний директор заповідника, голова Галицького райміськоб'єднання «Просвіта» Олександр Береговський, заступник голови райдержадміністрації Людмила Сівецька, голова «Молодої «Просвіти» Бурштина Віталій Грицик.

З поетичним Франковим словом виступили завідувач науково-освітнього відділу заповідника Богдан Струк, завідувач інформаційно-видавничого відділу, колишня учасниця літературної студії «Франкова кузня» Любов Бойко, науковий співробітник науково-освітнього відділу Галина Величко, завідувач Музею караїмської історії і культури Ярослав Поташник.

Франко стоїть у нашій культурі – як людська совість, як наш національний докір. Для нас, що вічно бунтуємо й ніяк не можемо дійти згоди. Які знайдемо слова виправдання перед тими, що прийдуть після нас, за спалену церкву в Нагуєвичах, за зникле при цьому Євангеліє, за сплюндровану могилу батька Івана Франка на місцевому цвинтарі в Нагуєвичах, за спалений музей-садибу. На превеликий жаль, серед нас ще живуть ці ниці й підлі людці. Та попри все живе Франкове слово, його революційна думка, його літературна спадщина.

Учасниками «Франкових читань», організованих НЗ «Давній Галич» та райміськоб'єднанням ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, були працівники заповідника, райдержадміністрації, учні Бурштинських шкіл, районної бібліотечної системи, мешканці Галича.

Ярослав ПОТАШНИК

NOTA BENE

ІСТИНА ПОТРЕБУЄ ПРАВДИ

СВОЯ ІСТОРІЯ МАЄ БУТИ ДОСТОВІРНА

Позаминулого року вийшла у світ книжка Петра Сіреджука «Космач над Пістинькою. Біобібліографічний довідник». Вона одразу викликала зацікавлення, бо село – широко відоме. Зацікавленість підсилила й анотація, мовляв видання вперше у вітчизняній генеалогії подає «життєпис **прославлених** людей окремо взятого населеного пункту».

Отож гортаємо сторінки. І закрадаються сумніви уже з «Передмови». Вона не містить, як належить, пояснення і зауваження до викладеного в книжці тексту (наприклад, про громадсько-політичні організації, що згадуються в ній), а аж на шести сторінках розгортає критику діяльності колишнього сільського голови Космача та службовців району, які не мають жодного відношення до теми книжки.

Як відомо, в довідниках матеріал подається в алфавітному порядку, а тут – за розділами. Але розподіл за ними особистостей та їх підбір здебільшого невдалий. Щоб відшукати довідку про необхідну людину, треба перегорнути всю книжку. Зрештою, знайшовши довідку, дивуєшся написаному. Скажімо, однією з найбільших за обсягом зі звинуваченнями та образливими висновками є довідка про Лук'яна Вардзарука (185–191)[1] та довідка про його батька (20–21). Перепало на горіхи і сільським голові (206–207), бібліотекарці (181), директорові музичної школи (303).

Дезінформації, вигадок, аж до смішного, в книжці не бракує. Як от: про наявність фотографій, на яких депутат Верховної Ради СРСР п'яти скликань із вояками УПА (55). Або: курсант старшинської школи УПА 1927 року народження «влітку 1944 р. (сімнадцятилітній! – *М. Т.)* від імені командування Гуцульського відтинку УПА вів переговори про укладання перемир'я між повстанськими й угорськими підрозділами, які знаходилися в Космачі» (26).

Щось незрозуміле відбувалося з отцем Василем (1912 року народження). «Помер отець на 83-му році життя (тобто в 1995-му – *М. Т.).* Похований 29 квітня 1998 р.» (333). Правда, зі священослужителями бували різні ситуації: «Нестор Дрогомирецький народився 10 листопада **1879 р.** в родині космацького священика Миколи Дрогомирецького. У Космачі здобув початкову освіту» (332), хоч його батько від **1872 року** «протягом 20 років був душпастирем Бучацького деканату» на Тернопільщині (320). Або така вигадка: «Труну з покійним люди несли на руках з Коломиї до самого Космача» (316). А це понад 30 кілометрів!

Підбір багатьох особистостей для довідника невиправданий і дивний: хоч би зарахування до громадсько-політичних діячів демобілізованого фронтовика, вся діяльність якого полягала в тому, що «радянські власті призначили його головою Ворохтянської селищної ради. На займаній посаді пропрацював трохи більше року» (35). А інший діяч «у громадському житті вперше відзначився 13 березня 1948 р., коли селищний виконком затвердив його десятником, тобто відповідальним за збір податків з десяти селянських господарств» (90).

У довідці з розділу «Офіцерська еліта» читаємо: «У серпні 1981 року поступив на службу в міліцію позавідомчої охорони Управління МВС України у Львівській області... а закінчив черговим залізничного РВВС м. Львова» (347). Це, до речі, про брата автора.

У довідках наявне – а це найгірше! – недотримання норм етики, а ще невміння передавати думку стрункo, лаконічно. Тут безліч непотрібних дрібниць, повторень, нісенітниць, хоч би таке: громадсько-політичний діяч «навчив космачан гнати самогон» (46). У майже півсотні довідок про тих, що народилися до Першої світової війни, щоб надати написаному соціального звучання, як у радянські часи, рясніють трафаретні повторення: «здобув початкову освіту» з продовженням у варіантах: «через убогість (бідність, нестатки) родини далі вчитися не мав змоги». Майже всі народилися «в селянській родині», а декілька навіть «в національно свідомій селянській родині» (75, 151, 214, 238, 314). Про це можна було написати один раз у «Передмові».

У тогочасного покоління були різні причини нездобуття спеціальної освіти, наприклад, «оскільки закохалася, то зразу по закінченні школи вийшла заміж і невдовзі стала матір'ю трьох дітей: двох дочок і сина» (238).

Автор не дбає про точність подачі імен і прізвищ: один і той самий сопілкар у «Передмові» згаданий як «Василь Левицький», а в довідці – «Дмитро Ливицький» (5, 292).

В одній із довідок про громадсько-політичних діячів подана інформація: «Не простили повстанці допомоги радянським розвідникам» – і «знищили сільського активіста, який працював на українську державність» (104). Алогізм інформації явний. Наявна така собі «цікавинка»: «похований за місцем проживання на сільському кладовищі» (64).

Надибуємо ще й таке визначення: «справжньою патріоткою краю» стала людина, яка у фонд часопису «Ґрегіт» перерахувала 300 гривень (!) (175).

Для характеристики рівня і стилю мислення автора наводимо його міркування: «Отаке бальзамне пояснення є лише «правдою» для учнів російських шкіл Івано-Франківська та інших міст, особливо на Сході України, щоб їм сказати: «Більшовики в 1939 р. прийшли на Прикарпаття як окупанти, а тут поводили себе як рицарі-визволителі» (190).

Подати всі недоречності просто неможливо. Адже у довіднику подано 145 біографій космачан. І в кожному описі – «перли». Однак чомусь немає відомостей про самого автора. Хоч він теж уродженець Космача. «Скромність», кажуть, прикрашає. Але читачі мали б знати, ким працював, де дослужився до підполковника військ МВС, скільки подяк має як член КПРС...

Зрештою, навіщо було писати цю «фальшивку», бо наукової цінності книжка не має? Через відсутність наукового підходу при складанні довідок, необ'єктивність і примітивність викладу вона тільки шкодить. Це чтиво пішло у світ під претензійною назвою «Біобібліографічний довідник» і слугуватиме наче наукове джерело. Саме в цьому найбільше лихо. Бо ж наступні дослідники напевне посилатимуться на недостовірні факти. І далі писатимуть неправду. А наша історія має бути правдивою.

Марія ТУГАЙ, *просвітянка*

ВІД РЕДАКЦІЇ: Друкуючи цей матеріал, ми запрошуємо до дискусії усіх, кому не байдужа наша історія і її інтерпретація на сторінках різних видань.

РЕЗОНАНС

ДУМАЙМО НАД ПРОЧИТАНИМ

Нещодавно у нашій просвітянській газеті з цікавістю прочитав дві статті «Ідеологія нового зразка» та «Третя республіка». Не з усіма міркуваннями авторів можна погодитися, але вони заслуговують подяки за те, що думають і практично будять сплячих, дрімаючих та одночасно зупиняють багатослівних, привертають нас до конкретних роздумів стосовно сьогодення.

Все прочитане нас вчить, тільки треба старатись, щоб, як писав Костянтин Ушинський, із мертвих букв прочитати живу думку. З увагою прочитав книжку Ральфа Мартіна «Прагнення пізнати Бога» (переклад з англійської). У книзі знайшов багато думок, які впливають на хід нашого мислення і кличуть нас до глибокого пізнання світу, самих себе та навколишнього. Без коментарів для роздумів читачів наводжу окремі витяги з книги та з Нового Завіту, що використовує автор:

1. Так склалося традиційно, що у християн були добрі і святі люди, до яких можна було звертатися і які могли запропонувати свою мудрість і вказати напрям до зростання в єдності з Богом.

2. Виконання найскромнішої роботи, з добрим духом і добрим ставленням до неї, може зробити значно більше для того, щоб визволити нас для діяльності в нас Бога, ніж найбільш духовна важлива робота, яка виконується для своєї слави чи для задоволення власних потреб.

3. Коли ми тримаємося обставин і шукаємо, щоб берегти і контролювати їх, вони не втримуються у наших руках. Коли ми відпускаємо їх і віддаємо у розпорядження Бога, вони набувають нового блиску і знову вносять у наше життя спокій і радість.

З Нового Завіту: «Я вам кажу: просіть, - і буде вам дано, шукайте – і знайдете; стукайте і відчинять вам. Бо кожен, хто просить – одержує, хто шукає – знаходить, хто стукає відчинять (Лк. 11, 9, 10).

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин

НОВАЦІЇ

А ХТО, ХТО В ЦІЙ ХАТИНЦІ ЖИВЕ...

Будинки, як і люди мають свої дні народження. 35 років тому було зведено останній в житлово-будівельному кооперативі №9 (так він тоді називався) – будинок на вул. Є. Коновальця, 136 г. І його мешканці вирішили відзначити цю подію.

Ідея належить мешканці будинку Михайлині Боднар голові обласної організації «Жіноча громада» члену НСЖУ кавалеру ордена «Княгині Ольги». Її підтримали і виступили на святі нинішній голова обслуговуючого кооперативу «Сорохтея 37» Олег Боднар, міський депутат Олег Капустяк та депутат облради Ігор Шумега, який проживає в цьому будинку, та депутат Верховної Ради Руслан Марцінків. Вони і стали основними спонсорами з організації і проведення заходу. Бо справді такий задум вперше реалізувався в нашому місті.

Згадаймо історію. У 1978 році сюди поселилися в основному ще зовсім молоді люди, молоді сім'ї, котрим було по 25-30 років. Тут вони провели найкращі роки свого життя, народили і виховали дітей, здобули визнання, утвердили себе на землі, здружилися і порівняно дуже мало з них поміняли своє місце проживання.

Сьогодні у дев'яностоквартирному будинку проживає 220 мешканців, в тому числі 46 дітей. На превеликий жаль, 70 мешканців будинку не дожили до цього дня. Їх пам'ять було вшановано хвилиною мовчання.

Першим новонародженим в будинку була Оксана Боднар-Ковальчук. Сьогодні вона вже кандидат філологічних наук, доцент, завкафедрою іноземних мов в Галицькій академії.

Кілька місяців пізніше народився Ромчик Терлецький, як його звикли називати у дворі. Сьогодні він отець Терлецький. Часто ми бачимо і слухаємо його на ОТБ «Галичина», де він веде цікаві розмови на християнську тематику. А на відзначенні 35-річчя будинку він поблагословив своїх мешканців на добрі справи, на життя у Божій ласці.

У щоденних клопотах і турботах минають наші дні. Завжди кудись поспішаємо, при зустрічі бажаємо один одному доброго дня і часто навіть добре не знаємо, хто живе поруч. А в цьому будинку мешканці вже стали великою родиною. Разом тішаться дітьми і онуками, розділяють свої болі і тривоги. Звикли коли повертаються додому, їх на лавочці зустрічають дотепні пенсіонери пані Ярослава та пан Михайло Гречаники, знайомлячи з останніми будинковими новинами.

У будинку живе багато поважних людей: професор Прикарпатського університету ім. В. Стефаника просвітянин Станіслав Шумега і його син Ігор – лікар, голова крайової організації НРУ, депутат обласної ради професор Богдан Стасько, професор, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства і завкафедрою хорового диригування Любов Сергенюк з чоловіком Юрієм, заслуженим працівником культури України, доцентом кафедри хорового диригування, кандидат біологічних наук Марія Гайдукевич з дочкою Оленою кандидатом історичних наук, завідуючою кафедри гуманітарної підготовки в Галицькій академії.

Славний будинок і викладачами Національного технічного університету нафти і газу, які мають вчені звання Ярославом Кочкоданом. Його дружина пані Галина заступник головного лікаря міської поліклініки. А ще – Василем Сенчишаком, Степаном Таєвським, Ярославом Солончаком, Миколою Олексюком, Ігорем Цапом. А зовсім недавно доцент кафедри нафтового обладнання Ярослав Федорович став лауреатом державної премії в галузі науки і техніки. У 2010–му році обласна організація «Жіноча громада» вшанувала його і вручила сертифікат «Найкращий батько року». Разом з дружиною Марією, лікарем швидкої допомоги, виростили і виховали двох синів Ігоря і Любомира, які вже мають свої сім'ї і користуються авторитетом на своїй роботі в об'єднанні «Прикарпаттрансгаз» та Богородчанській компресорній станції. Довгий час викладала у Національному медичному університеті Любов Турчинська. Сьогодні її медичну справу продовжує син – хірург обласної лікарні Олександр Смолинський. Своїм досвідом діляться не тільки у нас в Україні, а нещодавно повернувся з Праги з міжнародної конференції медиків.

Користується повагою в будинку і сім'я Петрівих. Пані Люба – лікар міської поліклініки №1, пан Степан – пенсіонер, останнім часом працював заступником начальника управління капітального будівництва міськвиконкому. Їхній син закінчив Київську академію служби безпеки України. Зараз він перший секретар Посольства України в Південно-Африканській Республіці. В день свята був і мешканець будинку Андрій Андріїшин, директор Київтрасгазу. Вітали і сім'ю Олексиних. Пан Петро в недалекому минулому директор фірми «Західтехцентр». За взірець ставили проживання і відносини у сім'ях Кладочних, де разом проживає три покоління людей, Берників, в яких можна навчитися поваги і любові одне до одного та Дмитерків.

Порівняно недавно живе у будинку сім'я Кириченків, але чудово влилася у будинкове життя. Голова сім'ї пан Микола – заступник директора філії Івано-Франківського «Приватбанку». Разом з дружиною Ларисою виховують троє дітей. Також раділи на святі за Марію Гандзюк. Нещодавно жінка отримала звання полковника міліції. Проявив себе з хорошої сторони не тільки як лікар, а й людина, яка захоплена у дивовижний світ природи мешканець будинку Андрій Матюхін. В той час, як інші думають як облаштувати своє помешкання дорогими меблями, в нього квартира – справжнісінький акваріум.

Ще чимало таких шанованих людей живе у цьому будинку, про яких можна розповідати і розповідати, які знайшли себе в житті.

На святі голова кооперативу вручив пам'ятні сувеніри найстаршому мешканцю будинку 85-річному Тимофію Вархолі. Так сталося, що свого часу він був бригадиром у домобудівному комбінаті, який виготовляв панелі для будинку. А також наймолодшому мешканцю Владиславчику Ільчишину, якому 5 вересня виповниться рочок.

Силами учасників художньої самодіяльності обласної «Просвіти» було дано святковий концерт.

А далі після святкового столу пара за парою кружляли у вальсі поважні пани і пані, і поруч з ними також такі молоді, як вони були колись 35 років тому. Життя продовжується. Шануймо його і насолоджуємось ним!

Богдана МИХАЙЛИШИН

АНОНС

ДО ТИТУЛУ «МІС СВІТУ-2013» – ГОТОВІ!

До конкурсу «Міс світу-2013», який відбудеться 28 вересня в Індонезії, на острові Балі, залишилось не так багато часу. І наша землячка – випускниця Інституту мистецтв ПНУ ім. В. Стефаника Анна Заячківська, яка здобула цієї весни титул «Міс Україна-2013» дала прес-конференцію, на якій продемонструвала готовність до Міжнародних конкурсних змагань «Miss World-2013».

Анна не тільки вродлива дівчина, яка відповідає вимогам володарки найвищого титулу, а ще й високодуховна особистість, володіє унікальними талантами: пише вірші й музику, танцює, співає і прекрасно малює. З її виступу перед журналістами на прес-конференції в залі готельного комплексу «Надія» всі переконалися, що необхідні для участі в Міжнародному конкурсі завдання Анна та її група підтримки виконали. Дівчина сама написала слова й музику конкурсної пісні «Мрія», а також власноруч виготовила лот для міжнародного аукціону – копію ікони XV століття (адже в університеті освоїла спеціальність «іконопис» у викладача Володимира Луканя).

Разом із директором модельної аґенції «Ювента» Т. Терсеновою-Завадовською та Оленою Васенко розробили ескізи й оздоблення національного сценічного вбрання, яке пошила й вишила Олена Васенко. А необхідні для участі в конкурсі вечірні та коктейльні сукні, що передбачені умовами конкурсу і національного комітету «Міс Україна», виготовила дизайнер із Житомира Марина Джин. Діловий костюм виготовив Івано-Франківський дизайнер Віталій Цалко (ТМ «Провокатив»), а львівські дизайнери Олена Ґазда й Микола Мілабінський, які працюють під торговою маркою «Рептилія», спеціально для нашої землячки змоделювали й виготовили взуття для конкурсних виходів.

Завдяки хореографу Оксані Глушко Анна вправно й успішно все це продемонструвала в показовому дефіле перед журналістами. Запорука успіху – прекрасна фізична підготовка, яка дозволяє залишатись завжди у відповідній формі в повсякденному житті, на подіумі й фотосесіях. Анна постійно працює над собою, в чому їй допомагають і тренери з тренувально-оздоровчого центру «Альянс».

Тож заходьмо на сайт «Miss World» і голосуймо за нашу землячку, хай Анна відчуває нашу підтримку і здобуде титул «Міс світу-2013».

Любов ЗОРІНА

ПОКЛИКАННЯ

НАТХНЕННЯ ВІД РІДНОГО КРАЮ

Юліан Худецький серед друзів і гостей

У Коломиї, у популярному науковому та культурно-мистецькому центрі України – Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського відкрилася персональна фотовиставка заслуженого лікаря України, завідувача нейрохірургічного відділення обласної клінічної лікарні Юліана Худецького.

Це вже п'ята виставка, але перша на Коломийщині, звідки родом автор світлин, лікар, який за 45 років лікарської праці врятував тисячі життів. Автор добре знаний на Прикарпатті й Україні. Його золоті руки, чуйне серце, світлий розум завжди в будь-яку мить там, де потрібна негайна допомога. І Юліан Прокопович завжди допоможе, дасть надію на життя, бо сам любить і цінує його, людей і природу.

В залах історичної будівлі-храму витворів народного мистецтва зберігається понад 50 000 видів історичної спадщини традиційної народної культури, етнографічних реґіонів Гуцульщини та Покуття і серед них гармонійно, немов промінці сучасності, засяяли 118 світлин фотомайстра, який своїм спостережливим оком спіймав яскраві миті з швидкоплинного життя і щедро поділився з людьми, даруючи насолоду і мрію.

Такого розмаїття гостей на відкритті виставки можна побажати всім метрам мистецтва, тут були від маленьких діточок до державних мужів і народних депутатів, серед них – однокласники, одногрупники, вчителі, послідовники, поціновувачі культури й мистецтва, а також шанувальники яскравої особистості Юліана Худецького.

Організатор і ведуча презентації виставки генеральний директор музею Ярослава Ткачук запросила відомий ансамбль народних інструментів Коломийського району «Гомін Карпат» (керівник – В. Кавацюк), вокально-інструментальний ансамбль із рідного села Угорники того ж району, які віншували митця, співали також пісні Марія Романюк і Руслан Присяжнюк. Привітання і слова вдячності виголошували голова райдержадміністрації, голова міста, сільський голова, народні депутати, керівники медичних установ, колеґи, мистецтвознавці і всі, хто щиро зачарувався світлинами, з яких усміхаються квіти, виблискують промінці сонця, співають водограї, шепоче морська і річкова гладінь. Це все треба побачити.

За церемоніальним у таких випадках келихом вина і смаколиками учасники презентації задушевно розмовляли, ділились спогадами і враженнями про побачене. Адже це свято не тільки в календарі, але й у кожного в душі. І його подарували Юліан Худецький та організатори.

Тож приходьте в музей і черпайте красу миттєвостей, дайте розраду своїм очам і серцю, беріть натхнення від рідного краю для творчості й праці.

Ганна КАЙДАН

ТАЛАНТИ

КОЛИ СПІВАЄ ДУША

Все частіше на концертних майданчиках Івано-Франківська глядачі мають задоволення слухати вокальний спів дівочого тріо «Незабудки» у складі сестер Софії та Марії Бабій та Уляни Бородакевич. Поєднала цих дівчат не тільки любов до пісні , але й рідне село Бортники Тлумацького району, де вони народились у співочій родині. І кожна з них активно виступала в шкільних заходах, просвітянських конкурсах, сільських святах, а також тепер в своїх вищих навчальних закладах. Керівник ансамблю Уляна Бородакевич працює в обласний клінічній лікарні і часто виступає перед колегами зі своїми піснями і запрошує своїх сестер. Так й організувалось дівоче пісенне тріо «Незабудки». Софія студентка Прикарпатського Національного Університету ім. В. Стефаника, де здобуває спеціальність вчителя математики та інформатики, а Марія закінчує одинадцятий клас Бортниківського НВК. Тож на репетиціях зустрічаються тільки на вихідні у рідному селі. Тут їх кожен знає, адже всі пам'ятають дідуся Антона, який віртуозно грав на скрипці та бабусю Анну, яка співала і в церковному хорі і на всіх сільських святах. І це вміння передалось дівчатам у спадок. А в школі вчителька музики Оксана Романівна Слободян залюбки огранювала цей талант, залучала до концертної діяльності

Тріо «Незабудки»

і благословила на широку пісенну дорогу. Тут, в Івано-Франківську, запримітив дівоче тріо музикант Денис Білієнко, який охоче допомагає добрими порадами в підборі репертуару, музичним аранжуванням пісень і сценічним образом. Дівчата самі шиють сценічні костюми і з відкритим серцем йдуть до людей, даруючи радість зустрічі з піснею. Правда, ні фонограм ні записів у дівчат ще немає, їх і не чути на радіо, телебаченні, бо співають акапелла, «наживо». Хоч це саме те, що у світі цінується найвище, бо голоси, правильне інтонування і душа у дівчаток є. Тож успіху Вам чарівні дівчата, хай Ваше тріо «Незабудки», що виливається із родинних пісенних джерел, пізнає весь світ.

Євдокія ПАНЧІЙ

ПЕРВОЦВІТ

ПЕРШИЙ КЛІП МАРІЧКИ МАКОГОН

Марічка Макогон розпочинає третій навчальний рік у рідній Старолисецькій ЗОШ, де має багато друзів, для яких залюбки співає пісні й декламує вірші. Та не тільки в школі й Старому Лисці Тисменицького району знають цю чорняву дзвінкоголосу енергійну дівчинку, але й в області. Вона часто виступає на сценічних майданчиках Івано-Франківська, є учасницею і переможницею обласних і Міжнародних конкурсів, виступала в Бурштині, Тернополі, Моршині, в обласній дитячій бібліотеці, де вони з братиком Миколкою є читачами, обласній науковій універсальній бібліотеці ім. І. Франка. А також бере участь у передачах на обласному радіо «Карпати», радіо «Дзвони», «Вежа».

Тож до відкриття навчального року за підтримки сільського голови й дирекції сільського клубу Марічка разом із подругами-однокласницями Юлією Цалко, Андріаною Риснюк, Аліною Красіковою, Вікторією Гриничко, Діаною Феденько, Діаною Марією Багрій записали кліп на пісню «Марічка». А зняв його в мальовничих місцях Старого Лисця і стінах рідної школи режисер Андрій Одиноков. Допомогли виготовляти кліп Тарас Лесик і Микола Коцюба.

Марічка завдячує також сільському голові Анатолієві Лущаку, директору школи Михайлові Ганущаку, своїм батькам, бабусям і дідусеві за сприяння, підтримку й віру в її талант.

Тож незабаром цей яскравий музичний кліп глядачі побачать у телепрограмах ОТБ «Галичина». І це буде дарунком для всіх.

Зорина ФЕРНЕГА

На світлинах: Фрагменти зі зйомок

ВАРТО ЗНАТИ

ЩО ТАКЕ ЕКСПОЗИЦІЯ В ФОТОАПАРАТІ?

Експозиція – на перший погляд здається що це складний термін, а насправді нічого складного немає. Це всього лише та кількість світла, яку потрібно для створення фотографії. Світло в фотоапарат потрапляє через об'єктив і вже там формує майбутню фотографію на матриці. Але світло потрібно відмірювати що б його не було занадто багато чи занадто мало. За експозицію, тобто за кількість світла відповідають всього три параметри: витримка, діафрагма і чутливість.

Наведемо простий приклад: уявимо порожню ємність (стакан) – це фотоапарат, а вода – це світло. Якщо світла в фотоапарат потрапить дуже мало (якщо в склянку потрапить води дуже мало), то кадр вийде дуже темним. Світла в фотоапарат повинно потрапити певна кількість, це і буде вірна експозиція (стакан повинен бути заповнений водою тільки на 50%), золота середина. Якщо світла потрапить дуже багато (якщо в склянку потрапить дуже багато води), то знімок буде занадто світлим.

І так, експозиція – це кількість світла, яке потрапляє на матрицю фотоапарата.

Експозицію ще називають – експопара. Але тепер цю проблему розв'язує сам фотоапарат. У його електроніці все передбачено і нашого втручання не потрібно. Та як стверджує фотограф і художник Олександр Ляпін «знімати варто не камерою, а головою. Немає абсолютно жодного значення, якої якості в тебе фотоапарат. Ти можеш фотографувати найпростішою «мильницею», але все це саме по собі немає жодного значення, бо головне, щоб була ідея бачення... Таїнство світлини – то передусім таїнство самого фотографа».

Н. К.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ВЕРЕСЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 35)

22 ВЕРЕСНЯ

75 років від дня народження **Івана Павліхи,** автора гумористичних збірок «Квіти для зава» (1991), «Гечі-печі поза плечі» (1997), «Під Карпатами місто» (2005), члена НСПУ (2000), лауреата поетичного конкурсу серед учителів України (1987), голови Калуського райміськоб'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, який живе у Калуші.

25 ВЕРЕСНЯ

125 років від дня народження **Івана Зубенка** (1888–1940), письменника, педагога, редактора, автора збірок поезій, оповідань, історичної повісті й драми, п'єс, лібрето, оперет, сотника армії УНР, який жив і похований у Коломиї.

65 років від дня народження **Володимира Карого,** видавця, директора Снятинської фірми «Прут-Принт», голови Снятинського МО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

26 ВЕРЕСНЯ

135 років від дня народження **Михайла Галущинського** (1878–1931), педагога, громадсько-освітнього діяча, першого коменданта Українських січових стрільців, референта УСС, професора Українського таємного університету у Львові, першого директора приватної Рогатинської гімназії імені Святого Володимира (1909–1914), у 1923–1931 роках – голови Головного товариства «Просвіти» у Львові, військового та громадсько-політичного діяча, автора спогадів «З українськими січовими стрільцями» (1934) та праць із педагогіки.

27 ВЕРЕСНЯ

Воздвиження Хреста Господнього (Чесного Хреста).

Всесвітній день туризму.

75 років від дня народження **Дмитра Арсенича,** поета, борця проти комуністичної системи, уродженця с. Нижній Березів Косівського району.

75 років від дня народження **Олени Гнідан,** літературознавця, доктора філологічних наук (1992), професора Київського університету імені Михайла Драгоманова, авторки праць про Марка Черемшину, Василя Стефаника, посібників з історії української літератури XIX – поч. XX ст., уродженки с. Залуччя Снятинського району.

28 ВЕРЕСНЯ

195 років від дня народження **Йосафата Кобринського** (1818–1901), священика, педагога, культурно-освітнього діяча, фольклориста, автора «Букваря...» (1842), організатора Народного дому в Коломиї, уродженця м. Коломия.

29 ВЕРЕСНЯ

100 років від дня народження **Теодора Микитина** (1913–1995), письменника, бібліографа, автора повістей з історії Прикарпаття «Полки йдуть на Галич», «Полковник Семен Височан», «Спалах у темряві» та інших.

30 ВЕРЕСНЯ

Всеукраїнський день бібліотек.

70 років від дня народження **Яреми Мазурка,** лікаря, одного із засновників осередку «Просвіти» в 1-ій івано-франківській міській лікарні, члена Правління «Просвіти».

65 років від дня народження **Дмитра Ватаманюка,** голови Всеукраїнського об'єднання товариства «Гуцульщина», активіста «Просвіти» у Верховині.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

ТУРИЗМ

ПРИЇЖДЖАЙТЕ ДО НАС ВОСЕНИ...

До Манявського водоспаду – одного з найвищих в українських Карпатах, розташованого у гірському каньйоні, прикарпатці та гості нашого краю відтепер зможуть дістатися автобусом або ж власним авто новою дорогою, яку дорожні будівельники практично завершили. Це – 15-кілометрова автотраса, що веде безпосередньо до Манявського водоспаду.

– Там чудові краєвиди, а дорогу зроблено високоякісно, – розповів заступник голови Богородчанської РДА Володимир Єфімчук. – Збудували її за кошти частково бюджетні, які виділила облдержадміністрація, а основну частину видатків взяло на себе Івано-Франківське обласне управління лісового та мисливського господарства, а також колектив ДП «Солотвинський лісгосп». Манявський водоспад – це дуже популярний туристичний маршрут і новозбудована дорога дозволить туристам добиратися до нього за будь-якої погоди.

Як відомо, неподалік від каскаду водоспадів, найвищий з яких сягає двадцяти метрів, на скелі розташований старовинний монастир-скит, заснований монахом Йовом Княгинецьким у 1612 р.